

MAGYAR VIDÉKI MOZAIK

II. évfolyam, 4. szám



AKTUÁLIS 3

MINISZTERI köszöntő

ESEMÉNYDÚS és sikeres évünk volt a vidékfejlesztésben

HATÉKONY, innovatív és szakmai munka a megújult NAKVI-ban

TÁRGYALÓ 8

BÍZTATÓ jövőkép

DOLGOZNI csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen...

JÓ GYAKORLATOK 12

RENDEZVÉNYEK a vidék gazdasági, társadalmi és kulturális felemelkedéséért

AKADÉMIA a magyar vidékért

AZ ÉV ÖTLETE a VM árkádjai alatt hetente jelentkező Vidék Mustra

KITEKINTŐ 18

EURÓPAI elismerés két falunak településük megújításáért

TRANSLEADER – nemzetközi együttműködés az eredményes LEADER érdekében

VISSZATEKINTŐ 22

KÖZÖS CÉL az állattenyésztés előremozdítása

ÜNNEPI recept

ACTUAL 3

MINISTERIAL Greeting

AN EVENTFUL and successful year in rural development

EFFECTIVE, innovative and professional work at the renewed NAERDI

MEETING SPACE 8

A PROMISING vision

WORKING merely precisely and fine, just like stars are moving in the sky...

GOOD PRACTICES 12

EVENTS for the countryside's cultural, social and economical advancement

ACADEMY for the Hungarian countryside

THE IDEA of the year: Farmers' Market every week under the MRD's archway

PANORAMA 18

EUROPEAN award for two villages to honour their renewal

TRANSLEADER – international cooperation for the effective LEADER approach

REVIEW 22

COMMON GOAL: promotion of animal breeding

HOLIDAY recipe

II. évfolyam, 4. szám, 2012. december 10.
Kiadja: Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet
Felelős kiadó: Dr. Mezőszentgyörgyi Dávid főigazgató
Szerkesztő: Bószé Balázs
Elérhetőség: 1223 Budapest, Park u. 2.
Telefon: 06 1 362 8100, fax: 06 1 362 8104
Web: www.mnvh.eu, e-mail: info@mnvh.eu

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft.,
2900 Komárom, Igmándi u. 1.
Megjelenik 5000 példányban.
Fotók: Bószé Balázs, Csuták Máté,
Vágány Zoltán
Minden jog fenntartva. Az oldalainkon közölt tartalom újraközlése és sokszorosítása csak tartalmi és formai módosítás nélkül engedélyezett.
ISSN 2062-638X



Miniszteri köszöntő

Az év vége a visszatekintés, a számvetés ideje a mezőgazdaságban is. Az őszi betakarítás, a szüret után egy kicsit megpihenhetünk és sorra vehetjük, mit értünk el a mögöttünk álló esztendőben. A vidékfejlesztés terén számos eredményt tudunk felmutatni, amelyek nem csupán adatok és jogszabályok. Megváltozott az emberek gondolkodása, látásmódja; napról-napra nő a vidék vonzereje. Magyarország vidéki tájai visszakapták arcukat. Folyamatosan erősödnek a helyi közösségek, és újra színt kapnak azok a jegyek, amelyek gazdaggá teszik falvainkat, tájegységeinket.

A szemléletváltásnak köszönhetően egymás után nyílnak új termelői piacok. Ismét kedvelt program, hogy a családok együtt mennek a piacra, ahol közvetlenül a gazdáktól vásárolnak jó minőségű, hazai élelmiszert. Az áru nem utazik keresztül-kasul az országban, nem távoli földrészekről érkezik, hanem megbízható forrásból származik. Folyamatosan csökken a környezeti terhelés, nő a bizalom a termelő és vásárló között, javul a minőség és a mezőgazdaság jövedelemtermelő képessége.

A Vidékfejlesztési Minisztérium elgördítette a jogi akadályokat a termelői piacok létesítése előtt. Sőt, a Minisztérium épületének árkádjai alatt is helyet kaptak a gazdák, hogy a *Vidék Mustra* néven híressé és közkedvelté vált piaci napokon a budapestiek is hozzájussanak a kiváló minőségű, egészséges magyar élelmiszerekhez. A főváros szívében található termelői piacot a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) keretein belül működő Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) Állandó Titkársága szervezi nagy sikerrel, idén szeptember óta.

Az egészséges, fenntartható módon előállított élelmiszerek iránti igény hívta életre hazánk első nagybani biopiacát, amelynek alapkövét a 19. Hortus Hungaricus Nemzetközi Szakkiallítás és Vásár megnyitóján tettük le. Az ágazat egyik legtekintélyesebb seregszemléjén a hazai kertészet is bebizonyította, hogy nagy munkaerő-igényével az egyik legjobb gyógyír a foglalkoztatási gondokkal küzdő vidéki térségek számára.

Erőt merítve a tavalyi év sikereiből, idén is folytatódik a Tanyafejlesztési Program, amely megőrvi az Alföld jellegzetes településformáját, hagyományos életmódját, évszázados értékeit, és megújítja a tanyai gazdálkodást. A NAKVI munkatársainak köszönhetően az európai uniós pályázatok rendszerénél egyszerűbben és gyorsabban halad a program lebonyolítása.

Minisztériumunk, az MNVH és a NAKVI a jövőbe tekintés jegyében rendezte meg a Vidék Akadémiát a következő, 2014-2020-as európai uniós programozási időszakra való felkészülés részeként. A NAKVI programirodaként fogja össze a tervezési munkát. Rendkívül felelősségteljes a feladat: hatékonyan felhasználva a több milliárd forintot virágzóvá tehetjük a magyar vidéket ez elkövetkező hét évben.

A múlt és a jövő mellett fontos a jelen is. A II. Vidékfejlesztési Nap igazi ünnep. Ennek jegyében kívánok minden kedves Olvasónak Áldott Karácsonyt és Boldog Új Évet!

Dr. Fazekas Sándor
vidékfejlesztési miniszter

Ministerial greeting



The end of the year is the time for looking back, for assessment even in agriculture. After the time of harvesting and picking grapes in autumn, we can rest a bit and survey what we have achieved in the year behind us. We can exhibit many results in the field of rural development that are not merely data and pieces of legislation. The thinking and perspective of the people have changed; the appeal of the countryside is increasing day by day. The rural landscapes of Hungary

have regained their faces. Local communities are continuously getting stronger and stronger, and the traits that make our villages, regions rich are getting colours again.

Thanks to this change of perspective, new farmers' markets are opening after one another. It became a popular programme again for families to go to the market together where they can buy good quality Hungarian food. The product does not travel around the country or comes from distant continents but is from a reliable source. The ecological burden is continuously being reduced, the trust between producer and buyer is increasing, quality and the income-generating capacity of agriculture is getting better.

The Ministry of Rural Development removed the legal barriers of establishing farmers' markets. Furthermore, under the archway of the Ministry's building, producers were provided with a place to let the residents of Budapest get healthy Hungarian food with excellent quality on the market days that gained reputation and popularity under the name "Vidék Mustra" ("Farmers' Market"). Since this year's September, the farmers' market at the heart of the city has been organised with great success by the Permanent Secretariat of the Hungarian National Rural Network (HNRN) working in the framework of the National Agricultural Advisory, Educational and Rural Development Institute (NAERDI).

The need for healthy food produced in a sustainable way called Hungary's first retailer bio market into being, the footstone of which has been laid at the opening of the 19th Hortus Hungaricus International Exhibition and Trade Fair. At one of the most prestigious musters of the sector, Hungarian horticulture also proved that with its great labour need, it is one of the best medicines of rural areas struggling with employment problems. Gaining strength from last year's successes, the Homestead Development Programme that protects the typical settlement type of the Great Hungarian Plain, its centuries-old values, and renews the agriculture of homesteads continues this year. Thanks to the staff of NAERDI, the programme is conducted more simply and quickly than in the case of European Union tender applications.

Our Ministry, HNHN and NAERDI organised the Rural Academy as a part of preparing for the next EU programming period of 2014-2020. NAERDI coordinates planning as a programme bureau. The task is very responsible: we can make the Hungarian countryside prosperous in the upcoming seven years by using the many billions of Hungarian forints effectively.

But besides the future and the past, the present is also important. The 2nd Day of Rural Development is a real celebration. In this spirit, I wish Merry Christmas and Happy New Year to every dear Reader!

Sándor Fazekas, Dr.
Minister of Rural Development

ESEMÉNYDÚS és sikeres évünk volt a mezőgazdaságban

Mozgalmas évet zár a Vidékfejlesztési Minisztérium Vidékfejlesztésért Felelős Államtitkársága. A kollégák kiemelkedő teljesítményét igen beszédesen igazolják az idei eredmények, a sikeresen megvalósított programok, és az a számos pozitív visszajelzés, amely a vidékfejlesztésben érdekelt szereplőktől folyamatosan érkezik.

A legfontosabb eredmény egyértelműen az, hogy az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) „táplálkozó” Darányi Ignác Terv pályázatainak lebonyolítását sikerült felpörgetni: a korábbi 14–16 hónapos elbírálási határidőt 5,5-6 hónaposra szorítottuk le, s a kifizetések több mint 85 százalékban megvalósultak. A tárca számos tekintetben igyekezett csökkenteni a pályázók adminisztrációs terheit – például úgy, hogy a hatóságilag beszerezhető dokumentumok egy részét már nem kérték be tőlük külön.

A tárca egyik legsikeresebb kezdeményezése, a Nemzeti Tanyafejlesztési Program esetében még rövidebb határidőket sikerült teljesíteni. Itt az elbírálás mindössze 2 hónap, s a pályázat leadásától a kifizetésig általában nem telik el több mint 4,5-5 hónap. Ez a gyorsaság és hatékonyság mindenekelőtt a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) munkatársainak érdeme.

A tárca és az államtitkárság méltán lehet büszke kisebb kísérleti programjaira is. Ezek elsősorban az élelmiszeripart érintik, és a minél szélesebb körű önellátás kialakítását szorgalmazzák. Ilyen például az Őrségi Nemzeti Park területén megvalósuló projekt, ahová magyar tarkamarha üszöket helyeznek ki. A kezdeményezés több célt szolgál. Egyrészt segíti a helyi vállalkozásokat, másrészt a természetvédelem is hasznot húz belőle: a hagyományos, külterjes legeltetésen alapuló állattenyésztés ugyanis lényegesen kevesebb kárt okoz az Őrség ősgyepében, rétjeiben, mint például a területet egyenletesen simára „gyaluló” elektromos fűkasza.



Jelentős a magyar sertésfajták kihelyezése és elterjesztése is, amelyet a szaktárca a Kisállattenyésztési Kutatóintézet és Génmegőrzési Koordinációs Központtal közösen valósít meg, de nem hagyhatók figyelmen kívül a magyar baromfifajták újbóli elterjesztésére irányuló törekvések, valamint a szintén a tárca által támogatott, beszédes nevű „Nyúl-unk a munkáért” program sem, amely elsősorban a magyar óriás fajtára koncentrálna ért el sikereket. Ugyancsak jelentős eredményeket felmutató kezdeményezés volt az önellátó faluprogram, ami éppen a gazdaságilag nem kimondottan élenjáró régiókban fekvő kistelepüléseken aratott különösen nagy sikert. A Natura 2000-es területeken a gazdálkodók és a természetvédők igényeinek is

megfelelő magánerdő-gazdálkodás támogatása szintén komoly sikerhez vezetett.

További fontos feladat volt a LEADER rendszer konszolidációja. A pályázati konstrukció hazai helyzetét figyelembe véve szükség volt arra, hogy a LEADER szervezetek most már kizárólag egyesület formájában működjenek. Bízunk abban, hogy ezt a hatékony szigorítást egy valóban érdemi egyszerűsítés követheti a jövőben, aminek a nemzetközi együttműködések terén is megmutatkozik a hatása.

2012 második felétől a szaktárca és az államtitkárság munkájának egyik legfontosabb része a felkészülés a 2014–2020-as európai uniós költségvetési időszakra. Ezt én és kollégáim is minden egyes rendezvényen, fórumon igyekszünk hangsúlyozni, kiemelve a változás lényegét. Alapvető újdonság lesz a támogatási rendszerben az integrált szemlélet, tehát a különböző ágazati alapok helyett térségek, régiók pályázhatnak összetett, több ágazatot érintő – és természetesen valamennyi érintett ágazatot finanszírozó – támogatásokra. Ez az ún. „több-alapú” („multifund”) finanszírozási rendszer, amely alapvetően új abban a tekintetben, hogy eltörlik az eddigi merev határokat a különböző uniós finanszírozási alapok között. A célunk egy közös térségi stratégia megalkotása. A másik lényeges változás a környezet- és a természetvédelmi követelmények eddiginél jóval hangsúlyosabb megjelenítése. Ez elsősorban az agrárpályázatok esetén, a gazdák felé állít majd számos kötelezettséget.

Meggyőződésem, hogy a jövőben is nagy szükség lesz mindazon tapasztalatra, amit e munka során a minisztérium munkatársai fölhalmoztak. Mára kialakult az a szervezeti rendszer, amely képes összefogni az agrár- és vidékfejlesztés valamennyi területét, illetve képes kapcsolatot teremteni a tervezésben és fejlesztésben érdekelt minisztériumokkal, a regionális önkormányzati szervezetekkel.

V. Németh Zsolt
vidékfejlesztésért felelős államtitkár



AN EVENTFUL and successful year in rural development

The State Secretariat for Rural Development at the Ministry of Rural Development closes a busy year. The outstanding performance of our colleagues is proved tellingly by this year's results, successfully realised programmes, and the great deal of positive feedback that is coming in continuously from actors interested in rural development.

The most important result is unequivocally that we have managed to make the application process of Ignác Darányi Plan's tenders – “fed” by the European Agricultural Fund for Rural Development faster: we reduced the deadline of judging from the earlier 14-16 months to 5,5-6 months, and payments were realised in more than 85 percent. The Ministry tried to decrease the administrative burdens of applicants – for example by not asking to hand in a part of documents that could be obtained from authorities.

In the case of one of the Ministry's most successful initiative, the National Homestead Developing Programme, we managed to meet even stricter deadlines. Here, judging took only two months, and usually no more than only 4,5-5 months had passed since handing in the application to payment. This agility and effectiveness is above all the merit of the National Agricultural Advisory, Educational and Rural Development Institute's staff.

The Ministry and the State Secretariat can be proud of its experimental programmes, too. These primarily concern the food industry, and promote creating as much self-sufficiency as possible. For example, the project realised at the Órség National Park, where Hungarian Simmental heifers are placed. The initiative serves many goals. On the one hand, it helps local entrepreneurship, on the other, nature conservation also profits from it: traditional animal breeding based on extensive grazing is causing considerably less damage to the primeval turfs, pastures of the Órség than for example the electric mower that “planed” the area evenly flat.

Placing out and spreading Hungarian swine breeds is also significant, that the Ministry realises with the Institute for Small Animal Research and Co-ordination Centre for Gene Conservation, but efforts for spreading Hungarian poultry species again cannot be disregarded as well as the programme with the telling name „Nyúl-unk a munkáért” (“nyúl” meaning both “to reach” and “rabbit”) that reached successes concentrating primarily on the Hungarian giant breed. The self-sufficient village programme also showed significant results that eventually gained especially great



success in regions that are not the most advanced economically. In Natura 2000 areas, supporting private forestry according to the needs of both producers and environmentalists led to considerable success too.

Another important task was to consolidate the LEADER system. Taking the Hungarian situation of the tender construction into regard, it was needed that LEADER organisations should function exclusively as associations from now on. We hope that this effective rigour will be followed by substantive simplification in the future that will have an effect on international co-operations, too.

Since the second half of 2012, one of the most important part of the Ministry's and the State Secretariat's work is the preparation for the 2014–2020 period of the European Union' budget. Both me and my colleagues are trying to stress

this at every event, forum, emphasising the essence of the change. In the subsidy system, an essential novelty will be the integrated approach, thus instead of the various funds, regions can apply for complex subsidies concerning multiple sectors – and, of course, financing all concerned sectors. This is the so-called “multifund”) financing system that is fundamentally new because the rigid boundaries between the various EU financial funds will be abolished. Our goal is to create a common regional strategy. The other important change will be the emergence of natural and environmental protection requirements in a much more emphasised way than now.

I am convinced that in the future, we will be of great need all those experiences that the Ministry's staff accumulated during this work. Today, the organisational system can coordinate all the areas of agricultural and rural development, and can establish contact with ministries, regional local governmental bodies having an interest in planning and development.

*Zsolt V. Németh
State Secretary for Rural Development*

HATÉKONY innovatív és szakmai munka a megújult NAKVI-ban

A Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) szakmai háttérintézménye idén április óta immár átalakulva, új néven – Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) – és kibővült feladatkörökkel segíti a tárca munkáját a Hatékonyság, Innováció és Szakmaiság hármasszavának jegyében.

A NAKVI kibővült feladatköréhez a szervezeti felépítése is alkalmazkodott: működési struktúrájában négy igazgatóság látja el mindazokat a tevékenységeket, amelyek összességében a magyar vidék társadalmi felemelkedését, fejlődését hivatottak elősegíteni.

Az intézet munkatársai már második éve végzik a Vidékfejlesztési Minisztérium kizárólag nemzeti forrásból finanszírozott Nemzeti Tanyafejlesztési Programjának pályázati kiírásaira benyújtott pályázatok formai és jogszabályi szempontból történő bírálatát, a befogadott pályázatok tartalmi értékelését. Új, frissen alakult, külön szervezeti egység látja el a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat 2012-2013. évi Cselekvési Tervében foglalt, ez évben újtárra indított vidékfejlesztési projekttervek kezelését, valamint a Vidékfejlesztési Minisztérium Irányító Hatósága által jóváhagyott kiemelt projektek – mintaprogramok – gyakorlati lebonyolítását.

Az intézet folyamatosan részt vesz a kiemelt fontosságú vidékfejlesztési intézkedések, programok kidolgozásában, végrehajtásában, szakmai értékelésében és módszertani fejlesztésében, a kötelező monitoring feladatokat ellátásában, továbbá a vidékfejlesztéshez kapcsolódó tudományos- és kutatómunkák koordinálásában. Programirodaként fogja össze a 2014-2020 közötti időszakra szóló, új, hazai vidékfejlesztési program programalkotási, tervezési feladatait, segíti az esélyegyenlőségi szempontok érvényre juttatását.

A NAKVI évente számos szakmai rendezvény, tematikus fórum megszervezésével és rendszeres tájékoztatói tevékenységével járul hozzá a vidékfejlesztéshez kapcsolódó információk átadásához és hasznosulásához. A kistélepülések életét javító intézkedések részeként felel az utóbbi évek egyik legfontosabb, a települések közösségfejlesztését támogató Integrált Községi és Szolgáltató Tér program végrehajtásáért. Az intézet hosszú ideje jelentős szerepet tölt be a hazai vidékfejlesztési hálózatok koordinációjában, különösen a LEADER Helyi Akciócsoportok szakmai munkájának, feladatellátásának támogatásában, szakmai beszámolóik ellenőrzésében.

A jelenlegi nemzeti szaktanácsadási rendszerben az intézet látja el az Országos Szaktanácsadási Központ feladatait, továbbá 7 Regionális Szaktanácsadási Központ, valamint jelenleg már 80, akkreditált Területi Szaktanácsadási Központ tevékenységét is segíti.

Az intézet szakképzés-fejlesztéssel összefüggő agrárágazati szerepét és felelősségét jól jelzi, hogy alap- és kiegészítő feladatait jelenleg már mintegy 140 szakképző intézmény és megközelítően 25000 – nappali tagozatos, iskolai rendszerű képzésben részt vevő – tanuló, illetve közel 100 felnőttképző szervezet számára



biztosítja a hátteret, igazodva a kor igényeihez és a folyamatosan változó jogszabályokhoz.

Az Intézet az Országos Képzési Jegyzékben a vidékfejlesztési miniszter illetékességi körébe tartozó valamennyi szakképzés esetében országos vizsgaközpontként működik, vizsgákat, továbbá szakterületenként – évente több száz fő részvételével – szaktanári továbbképzéseket, a szakmai vizsgálóbizottságok részére felkészítőket szervez, működteti a pedagógiai szaktanácsadási hálózatot és a farmgyakornoki programokat.

A tankönyvkiadási joggal is rendelkező intézet számára folyamatos és jelentős feladatot jelent az új szakmai tankönyvek megírása, kiadásra történő előkészítése, valamint a korábban írt tankönyvek aktualizálása, felülvizsgálata, érvényességének meghosszabbítása.

Újdonság, hogy 2012 januárjától a NAKVI a VM tulajdonában lévő tudományos folyóiratok kiadását is átvette, így a negyedévente megjelenő Magyar Vidéki Mozaik és A falu című kiadványok mellett immár további kilenc szakmai folyóiratot is megjelentet.

Mindezek mellett örömteli tény, hogy ettől az évtől a szakmai feladatellátáson túl az intézet belső életére vonatkozóan két új, szemléletformáló programot is bevezettek. A környezettudatosság gondolatának erősítése okán a minőségirányítási rendszer mellé a környezetirányítási rendszer is beépült a mindennapi munkába, továbbá az intézet családbarát munkahelyévé történő átalakítása is megtörtént.

Búsi Lajos

vidékfejlesztésért felelős helyettes államtitkár



EFFECTIVE, innovative and professional work at the renewed NAERDI

Since April, the Ministry of Rural Development's (MRD) professional background institute supports its work transformed, with widened scope of duties and a new name – National Agricultural Advisory, Educational and Rural Development Institute (NAERDI) – in the spirit of the motto "Effectiveness, Innovation and Professionalism".

The organisational structure of NAERDI adapted to its widened scope of duties: four directorates complete the tasks that are qualified for promoting the social rise and development of the Hungarian countryside.

The staff of the institute has been justifying the applications handed in for the tender of the MRD's National Homestead Development Programme – financed exclusively from national sources – from the perspective of form and eligibility, the evaluation of its contents for the second year now. A new, freshly formed, separate organisational unit handles the rural development project ideas included in its Action Plan for 2012-2013, as well as the highlighted projects – pilot programmes – approved by the MRD's Managing Authority implementation.

The institute continuously takes part in elaborating, implementing, highly important rural development measures, programmes and their professional evaluation and methodological improvement as well as coordinating scientific and research work related to rural development. As a programme bureau, it harmonises the planning and programme creating duties of the new Hungarian rural development programme for 2014-2020, it helps to assert equal opportunities.

NAERDI contributes by organising many professional events, thematic fora per year regularly providing information to disseminate knowledge related to rural development to be made use of it. As a part of measures improving the life of small settlements, it is responsible for the Integrated Community and Service Space programme, one of the most important programmes of recent years supporting the development of the community of settlements. The institute has been playing a significant role in the coordination of Hungarian rural networks for a long time, especially in supporting the professional work and task- management of LEADER Local Action Groups as well as checking their reports.

In the current national advisory system, the institute does the tasks of the National Advisory Centre, and it also helps the work of the seven Regional Advisory Centres as well as of the 80 accredited Regional Advisory Centres.

The role and responsibility of the institute related to the improvement of education is well-reflected by that it provides background for 140 educational institute and close to 25000 – participating in full-time, education in school system – student as well as almost 100 adult education organisations, adapting to the needs of the age and to continuously changing legislation.

The Institute works as a national exam centre in the case of every vocational qualification in the National Educational Register which belongs under the scope of the authority of the rural development minister. It organises exams, and organises for each specialty – with hundreds of participants yearly – trainings for teachers,



preparatory courses for exam chairmen, operates the pedagogical advisory network and farm intern programmes.

Managing the writing of new agricultural textbooks, their preparation for publication as well as actualising, reviewing previously written ones and extending their validity is a continuous and significant task for the institute that has a right to publicise textbooks. As a novelty, NAERDI has taken over the publication the MRD's scientific journals since January 2012, so apart from Hungarian Rural Mosaic and The Village, it has been publishing nine other periodicals, too. Beside all of these, two new, attitude-shaping programmes have been introduced regarding the internal life of the institute beyond the its professional functioning. For the sake of strengthening environmental consciousness, an environmental management system was built into the day-to-day work beside the quality management system, and the institute was transformed into a family-friendly workplace.

*Lajos Búsi
Deputy State Secretary for Rural Development*

Ismét eltelt egy nagyon mozgalmas és eseménydús év, amelynek részleteiről az újság hasábjain olvashatnak V. Németh Zsolt vidékfejlesztési államtitkár, Búsi Lajos vidékfejlesztésért felelős helyettes államtitkár, illetve Csatári Bálint, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) elnökének beszámolójából. Így én inkább nem is a múltból, hanem a jövőről beszélnék, amelyben már látjuk, hogy legalább annyi fontos és nagyszámú feladat áll előttünk, mint amennyi a 2012-es évet jellemezte.

Folytatni fogjuk azokat a programokat, amelyek már tavaly elkezdődtek, hiszen a hazai költségvetés, illetve a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) kétéves, 2013. december 31-éig szóló Cselekvési Terve erre biztosítékot nyújtanak. Ilyen megkezdett programunk a Nemzeti Tanyafejlesztési Program, az MNVH projektötlet felhívásai, de ide sorolnám a szaktanácsadási tevékenység megújítására irányuló törekvéseink folytatását is.

Ezek mellett természetesen a tavaly újonnan jelentkező feladatot, a jelenlegi vidékfejlesztési program monitoringját is folytatnunk kell, de talán legfontosabb és legnagyobb jelentőséggel bíró tevékenységünk a 2014-2020-as programozási időszak tervezésére vonatkozó projektmenedzsmenti feladatok ellátása. Ehhez már az elmúlt évben új alapító okirat készült, átalakítottuk Szervezeti és Működési Szabályzatunkat, és ennek eredményeképpen egy hatékonyabb és strukturáltabb szerkezetben tudjuk a fent említett feladatokat elvégezni.

A tervezésben a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat is jelentős szerepet kíván vállalni mind a társadalmi egyeztetés, mind a szakmai anyagok elkészítése terén. Ez év végén megállapodás született a

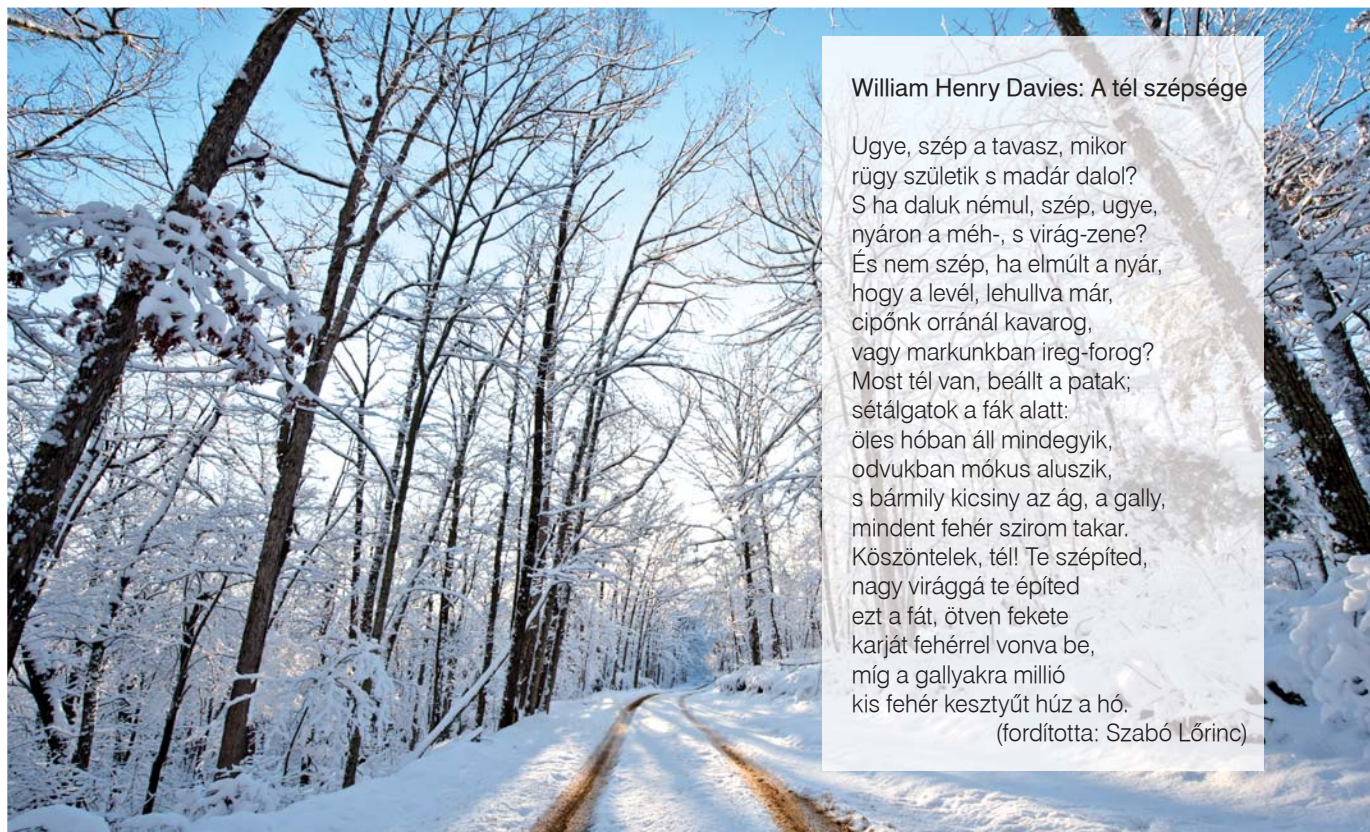


Magyar Tudományos Akadémiával kutatási programok indításáról, amelynek folyamata jövő év végéig fog zajlani. Ennek részeként nyolc nagyobb és hat kisebb kutatási projektet indítunk a vidékfejlesztés érdekében, amelyek a tervezés folyamata során a helyzetfeltárásban segítenek minket, illetve háttéranyagot szolgáltatnak a program kidolgozásához. Az MNVH ezen felül konkrétan is segíteni kívánja a tervezési munkát, ezért jövő év februárjától minden megyében egy-egy találkozási pontot hozunk létre,

ahol az MNVH megbíztotta fogja segíteni a munkát, illetve információs és tervezési pontként szolgál ahhoz, hogy a hálózatosodást és a programalkotást minél hatékonyabban tudjuk ellátni.

Emellett természetesen folytatjuk azokat a megkezdett programjainkat, amelyek a munkahely, illetve a dolgozók munkájának javítását célozzák. Minőségirányítási rendszerünket kibővítettük a környezetirányítási rendszerrel, illetve a családbarát munkahelyi intézkedések részeként a kollektív szerződésbe is beépítettük a rugalmas munkaidő, illetve az otthoni munkavégzés lehetőségét. Egy nemzetközileg elismert és bevált teljesítményértékelési módszert is bevezettünk. Először egy széleskörű szempontok alapján összeállított kérdéssort töltött ki minden munkatársunk, amelynek értékelése alapján visszajelzést kaphatnak a munkájukhoz szükséges kompetenciákkal kapcsolatban, és személyiségüknek, képességeiknek leginkább megfelelő feladatokat lehet rájuk osztani.

Végül a megszokott módon egy költeménnyel kívánnék Önöknek *Boldog Karácsonyi Ünnepeket és Sikerekben Gazdag Új Esztendőt!*



William Henry Davies: A tél szépsége

Ugye, szép a tavasz, mikor
rügy születik s madár dalol?
S ha daluk némul, szép, ugye,
nyáron a méh-, s virág-zene?
És nem szép, ha elmúlt a nyár,
hogy a levél, lehullva már,
cipőnk orránál kavargó,
vagy markunkban ireg-forog?
Most tél van, beállt a patak;
sétálgatok a fák alatt:
öles hóban áll mindegyik,
odvukban mókus aluszik,
s bármily kicsiny az ág, a gally,
mindent fehér szírom takar.
Köszöntelek, tél! Te szépíted,
nagy virággá te építed
ezt a fát, ötven fekete
karját fehérrel vonva be,
míg a gallyakra milliő
kis fehér kesztyűt húz a hó.

(fordította: Szabó Lőrinc)

A PROMISING VISION

Another very busy and eventful year has passed – the details are summarised by Zsolt V. Németh, State Secretary for Rural Development, Lajos Búsi, Deputy State Secretary for Rural Development, and Bálint Csatári, President of the Hungarian National Rural Network (HNRN) in the columns of this magazine. Therefore, I would like to speak about the future in which we already see that we will have as many and important tasks as we have in this year.

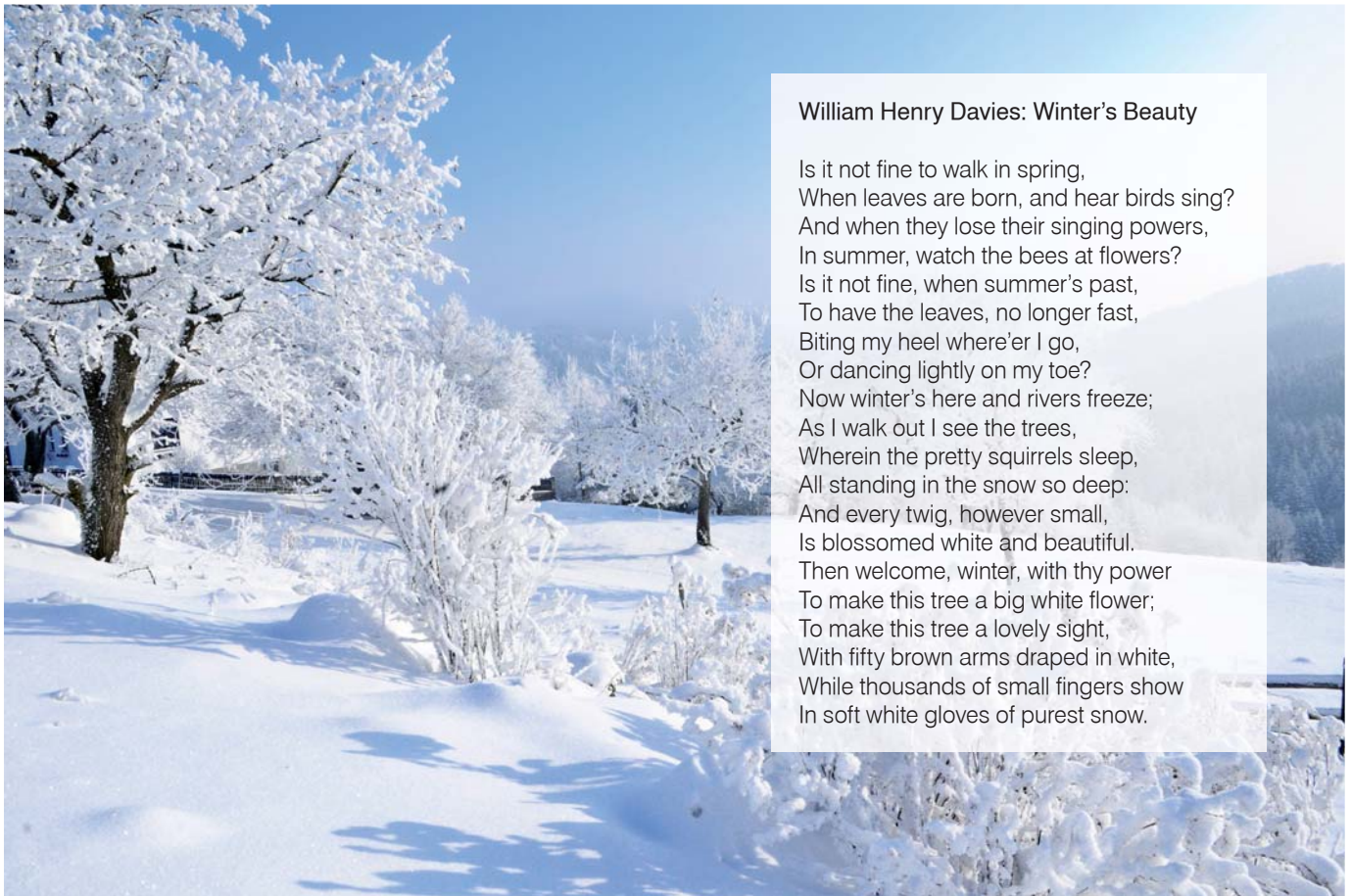
We are going to continue the programmes we have started in 2011 because the Hungarian budget and the HNRN's two-year Action Plan which are valid until 31 December 2012 safeguard this. Such a programme, that has already started, is the National Homestead Development Programme, the HNRN's calls for project ideas, but I would also categorise our efforts to continue renewing our agricultural advisory activity as such.

Besides, we will have to carry on with our task that newly emerged last year: the monitoring of the current rural development programme, but maybe our most important and significant activity is to fulfil the project management duties of the 2014-2020 programming period's planning. For this purpose a new deed of foundation has been made and we have modified our Organizational and Operational Rules. As a result of these changes, we can fulfil our aforementioned tasks in a more effective and structured way.

HNRN also wants to play a significant role in planning public consultations and professional materials. At the end of this year, an agreement was made with the Hungarian Academy of

Sciences about starting research programmes. The process will have been finished by the end of next year. Results expected from the process would be eight bigger and six smaller research projects concerning rural development that will help us in situation awareness and assessment during the planning period and provide background material for fleshing out the programme. HNRN also wants to help planning in a concrete way. Therefore from February 2013 we will establish a meeting point in all counties where HNRN's representative will help the work, and he or she will function as an informational and planning point to carry out networking and programme creation tasks the most effectively. Furthermore, we will of course continue our ongoing programmes to improve the working conditions and the work of our staff. We have expanded our quality management system with an environmental management system and as a part of the measures for a family-friendly workplace; we have built the opportunity of flexible working time and working from home into the collective agreement. We have also introduced an internationally renowned and attested performance evaluation system. Firstly, all of our colleagues filled a questionnaire based on wide-ranging considerations, and according to its evaluation, they can get feedback about necessary competences related to their job, and can be tasked with duties that suit their personalities and capabilities best.

Lastly – according to our customs – I would like to wish a *Merry Christmas and a Successful New Year to You* with a poem!



William Henry Davies: Winter's Beauty

Is it not fine to walk in spring,
When leaves are born, and hear birds sing?
And when they lose their singing powers,
In summer, watch the bees at flowers?
Is it not fine, when summer's past,
To have the leaves, no longer fast,
Biting my heel where'er I go,
Or dancing lightly on my toe?
Now winter's here and rivers freeze;
As I walk out I see the trees,
Wherein the pretty squirrels sleep,
All standing in the snow so deep:
And every twig, however small,
Is blossomed white and beautiful.
Then welcome, winter, with thy power
To make this tree a big white flower;
To make this tree a lovely sight,
With fifty brown arms draped in white,
While thousands of small fingers show
In soft white gloves of purest snow.

DOLGOZNI

csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen...

Az idei év végre számos program indulásáé lett a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat immár négy esztendő történetében. Ennek illusztrálására talán elég az alábbi felsorolás.

(1) Kétéves Cselekvési tervet fogadott el Tanácsunk és az Irányító Hatóság pontos költségvetéssel.

(2) Elkezdődtek és számos eredményt hoztak a szakosztályi programok, így többek között a TRANSLEADER és a Nagypám háza, a rövid értékesítési láncok és a gyógynövények termesztési programja.

(3) Országos tanácskozásokat szerveztünk a különböző, vidékünk jövőjéért felelős tárcák szakértőinek és hálózatunk tagjainak közös gondolkodásáért.

(4) Elkezdődött a kisebb összegű vidékfejlesztési projektötletek támogatása. Az első a LEADER csoportok külföldi kapcsolatfelvételét szolgálta, de már támogattunk számos, tartalmas és színvonalas vidéki fórumot, szakmai napot, kisebb kutatásokat. Az ötletek palettája olyan színes, mint maga a magyar vidék. Bár ezek viszonylag kis összegek, az elnyerésükhöz előzetes nyilvántartásba vett szervezetek száma havonta növekszik és már meghaladta a félezret. Az ország minden zugából vannak már olyan lajstromba vett partnereink, akik még legalább másfél évig juthatnak pénzhez ezzel a „kétszer ad, ki gyorsan ad, s csak éppen annyit, ami mindenképpen szükséges” módszerrel nagyobb ötleteik elindításához, vagy kisebbek megvalósításához.

(5) Fontos előrelépés volt Hálózatunk támogató tevékenységének bővítésében, hogy a vidéken nagyobb tagszámú, igen aktív szervezetekkel (AGRYA, Flora Hungaria, Magyar Urbanisztikai Társaság, stb.) együttműködési megállapodásokat kötöttünk. Ezzel mintegy elindult a „Hálózatok – hálózatának kiépítése” programunk, amely valóban úgy tekint ezekre az új megoldásokra, mint a kölcsönös bizalmon alapuló „szellemi tőkebevonásra”.

(6) Hasonló nagy lépés volt a hivatalos kapcsolatfelvétel a Magyar Tudományos Akadémiával, amely a jövő évi tervezési folyamatok-



hoz szükséges kutatásokat készítette elő. Dr. Németh Tamás főtítkárral vezetésével új-jáalakult az A falu folyóiratunk szerkesztő bizottsága is.

(7) Idén külkapcsolataink is tovább szélesedtek. Tagjai lettünk a jelentős brüsszeli befolyású Európai Vidékfejlesztési Intézmények Szövetségének. Nagy nemzetközi érdeklődés mellett rendeztük meg első nemzetközi fórumunkat is az új CLLD (Közösségi Irányítású Helyi Fejlesztések) formáiról, és kétoldalú megállapodást írtunk

alá a Román Nemzeti Vidékfejlesztési Hálózattal. Nagy örömmelre az MNVH Állandó Titkársága egy egész kézikönyvet fordított le és adaptált a LEADER munkatársak külföldi együttműködéseinek lebonyolításához.

(8) Végül – talán a jövőt illető legfontosabb tevékenységként – bekapcsolódtunk a 2014-2020-as európai uniós finanszírozási időszak vidéktervezési feladatainak előkészítésébe. Az MNVH Elnöksége mindegyik előkészítő munkabizottságba kiváló, már munkába is állt szakértőt delegált, és az MNVH jelentős, széles társadalmi egyeztetési feladatokat is kapott, amelybe nagy kérdés, hogy a hírleveleinkkel már elérhető több ezer tagunk milyen intenzitással szeretne bekapcsolódni.

Emellett Elnökségünk minden hónapban tartott üléseket, amelyeken új megoldásokat is próbált találni. Állásfoglalásokat fogalmazott meg a legégetőbb vidék-ügyekben, szakosztályaival új programokat generált, s úgy tűnik, mód lesz a folytonosan felmerülő adminisztratív teendőkon és problémákon „túltekintve” komoly, hosszútávú szakmai feladatokat is napirendre tűzni.

Ilyen lesz a magyar vidékfejlesztők általánosan elfogadható tevékenység-leírásának elkészítése, igény szerint a legkisebb faluba is eljutó, terepen működő vidékmenedzserek munkába állásának támogatása vagy az mnvh.eu honlap megújítása. Nagyon fontos lesz napirendre tűzni a vidéki szegénység ügyét és a majdan több forrásból támogatott (ún. multifund) tervezés bevezetésének szükségességét. Emellett folytatni kell a sokoldalú képzéseket, a helyi piacok szerveződésének, a vidéki megélhetést szolgáló tevékenységek legkülönbözőbb formáinak további támogatását.

Európai társaihoz hasonlóan az MNVH is segítséget kíván nyújtani minden olyan szakembernek, civil szervezetnek, akik és amelyek előrébb kívánják vinni a magyar vidéki társadalom ügyét. A feladatok, kihívások néha elkésztően nagyok tűnnek, ám előadások, találkozók tucatjain próbáljuk segíteni a közös gondolkodást.

És valljuk: dolgozni, csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes!

*Dr. Csatóri Bálint,
elnök, Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat*



merely precisely and fine, just like stars are moving in the sky...

This year finally became the one when many programmes have started in the four-year-long history of the Hungarian National Rural Network. The following enumeration may be enough to illustrate this.

(1) Our Council and the Managing Authority adopted a two-year-long Action Plan with an exact budget.

(2) The programmes of the sections yielded many results, for example TRANSLEADER, House of my grandfather, the programme of short supply chains and the cultivation of herbs.

(3) We have organised national consultations for the common thinking of the experts of various ministries responsible for our countryside's future and our organisation's members.

(4) The support of small-scale rural development project ideas has started. The first one served establishing international connections of LEADER groups, but we have also supported many substantial and high-standard fora, professional days, smaller researches. The palette of the ideas is as colourful as the countryside itself. Although these are relatively small sums, the number of organisations able to win (only preliminarily registered ones) is rising month by month and their number has surpassed half a thousand by now. We have registered partners from every corner of the country that can for at least one and a half years get money with this "those who give fast give twice, and only the necessary amount" method to start their bigger ideas or the realisation of smaller ones.

(5) In broadening our Network's supporting activity, it was an important step forward that we have made agreements of cooperation with organisations that are really active and have big membership in the countryside (AGRYA, Flora Hungaria, Hungarian Society for Urban Planning, etc.). In a way, our „Building the network of networks” programme has started with this that really regards these new solutions as “drawing in intellectual capital” based on mutual trust.

(6) A similarly big step was establishing contact with the Hungarian

Academy of Sciences that has prepared research necessary for planning processes next year. The editorial board of “The village” was re-established with the leadership of Secretary-General Tamás Németh.

(7) This year, our external relations broadened, too. We have become members of the European Association for Rural Development Institutions that has considerable influence in Brussels. We organised our first international forum about the forms of the new CLLD (Community Led Local Development) with high interest internationally, and we signed a bilateral agreement with the Romanian National Rural Development Network. To our great pleasure, the Permanent Secretariat of the HNRN translated and adapted a whole handbook for conducting LEADER colleagues' international cooperation.

(8) Lastly – but maybe as the most important activity regarding the future – we have joined the preparation of the 2014-2020 EU financing period's rural development tasks. The HNRN's Presidency delegated excellent experts to every working group who are already working, and the HNRN also got significant, broad reconciliatory tasks. A big question is that with what intensity can the thousands of our members – who can already be reached with our newsletters – join this work.

Besides, our Presidency held sessions every month where it tried to find new solutions. It formulated statements about the most important rural issues, generated new programmes with its sections, and it seems that there will be a way to put long-term professional tasks on the agenda beyond the continuously arising administrative duties and problems.

Preparing the description of Hungarian rural developers' generally acceptable activities, supporting the hiring of “countryside managers” who can get to the smallest village if needed, working at the field, or the renewal of the website mnvh.eu is such a duty. It will be very important to put the issue of rural poverty and the necessity of the upcoming “multifund” planning on the agenda. Besides, supporting multifaceted trainings, the establishment of local markets, the most various forms of activities serving livelihood in the countryside must be continued.

Like its European counterparts, the HNRN wants to provide help for all those experts, NGOs that want to support the issue of the Hungarian rural society. The tasks, challenges may sometimes look exasperatingly huge, but we are trying to help thinking together with dozens of presentations, meetings.

And we believe that merely working precisely and fine, just like stars are moving in the sky is but worth it!

*Bálint Csatári, Dr.
President, Hungarian National Rural Network*



RENDEZVÉNYEK a vidék gazdasági, társadalmi és kulturális felemelkedéséért

Május óta immár harmadik alkalommal tett közzé a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) országos, térségi és helyi fórumok, események szervezésére vonatkozó projektötleti felhívást. Ennek kapcsán olyan ötletek benyújtására nyílt lehetőség, amelyek illeszkednek az MNVH Cselekvési Tervében megfogalmazott célokhoz.

Május, június és augusztus hónapban is lehetősége nyílt az előzetes nyilvántartásba vételi eljárás során megfelelt partnereknek „Sokoldalú és fenntartható, vidékfejlesztéssel kapcsolatos országos, térségi és helyi fórumok, események szervezésére vonatkozó projektötlet” benyújtására. Az MNVH ezzel olyan vidékfejlesztési projektötlek finanszírozását támogatta és támogatja a jövőben is, amelyek a vidék társadalmi és gazdasági felemelkedését elősegítő rendezvények szervezésére vonatkoznak.

A kezdeményezés sikerességét mi is mutatná jobban, mint hogy már az első, májusi megnyitási alkalommal 60 projektötlet érkezett be az MNVH Hálózati és Projektkoordinációs Igazgatóságához. Az értékelő eljárás során a formai követelményeknek való megfelelésen kívül a projektötlet tartalmi értékelésen is részt vesz, amelynek elbírálása pontozáson alapuló szempontrendszer alapján történik. A projektötlet elbírálása az MNVH Elnökségének értékelése alapján, a rendelkezésre álló keretösszeg erejéig – 25 millió forint felhívásonként – az elért pontszámok, illetve a vonatkozó eljárásrend alapján történik, a végső döntést azonban minden esetben az Irányító Hatóság (IH) vezetője hozza meg.

A májusi időszakban a beérkezett 60 projektötletből 25 lett finanszírozhatónak kiválasztva, azonban három nyertes projektötlet benyújtó úgy döntött, mégsem valósítja meg projektötletét, nem tart igényt a megítélt támogatásra. Így mindösszesen közel 34 millió forintot használták fel.

A projektötleti felhívás segítségével valósította meg a Bács Agrárház Nonprofit Kft. „*Tantanya*” című szakmai workshopjait, ahol három gazdaságban más és más eljárásokat, technológiákat lehetett megismerni. A résztvevők első alkalommal a „*Banya tanya*”, Nagy István gazdaságát tekintették meg, aki már hosszú évek óta folytat gyepgazdálkodásra alapozott, szabadtartásos tejelő marhatartást ökológiai gazdaságában. A program résztvevői megismerkedhettek a természetközeli tejelő marhatartással, a biotejtermelés menetével, valamint az ehhez kapcsolódó biotejtermékek előállításával. A Bekő-gazdaság modern fejőházát és mobil tejboltját mutatta be: a „*Boci-mobillal*” a környező települések piacain árúsítják a friss tejet. Végül a résztvevők a kecskeméti Kujáni Tanyára tettek látogatást, ahol integrált technológiával meggyet, cseresznyét, magyar sárgabarackfajtákat, szőlőt termesztenek. A friss, zamatos, napérelte alföldi gyümölcsökből házi készítésű termékek készülnek. A legérettebb, legédesebb gyümölcsök a lekvárokba kerülnek, amibe kizárólag minimális cukor kerül. A legzamatosabb és leglevesebb meggyből száz



százalékos meggy juice készül, amelyet cukor, tartósítószer és aroma nélkül állítanak elő.

Szarvas Város Önkormányzata „*II. Szarvasi Horgász és Halas Gasztronómiai Napok*” elnevezésű mezőgazdasági, kulturális, gasztronómiai seregszemléjét valósította meg 2012 augusztusában. Az első, szakmai napon a résztvevők egy széles, európai kitekintés után a halfogyasztást alapvetően meghatározó területekre összpontosíthattak. Megállapították, hogy

a marketing, a feldolgozás nagyon fontos abban, hogy miként jut el a hal a fogyasztók asztalára, és a halfogyasztás humán-egészségügyi hatásait is fontosnak találták. Az állandó kiállítások mellett napközben különleges bemutatók is zajlottak. A programsorozat második napja a horgászok, halászok és a halas gasztronómia, még a harmadik nap a vízi és vízparti sport napja volt.

Nemcsak augusztusban vehettek részt az érdeklődők az MNVH által támogatott rendezvényeken, hanem szeptemberben is. A második körben, tehát a júniusi időszakban összesen 18 projektötlet érkezett be, ezek közül 12-öt támogatott az MNVH. A négy visszalépés miatt ebben a körben összesen több mint 13 millió forintot használtak fel, ezek kifizetése folyamatban van.

Novemberben sem maradunk rendezvények nélkül, hiszen az augusztusi megnyitási kör 17 nyertese ebben a hónapban valósítja meg projektötletét, amelyhez közel 28 millió forint támogatást vesznek igénybe. 2012-ben már nem, de 2013 januárjától hat alkalommal várjuk újra projektötleteiket.

Kaszás Veronika

EVENTS

for the countryside's cultural social and economical advancement

Since May, the Hungarian National Rural Network (HNRN) has published a call for project ideas to organize national, regional or local fora, events for the third time. These make it possible to hand in ideas that are in sync with the goals set in the Action Plan of the HNRN.

In May, June and August, partners approved by the preliminary registration process were able to hand in "Project ideas for organizing national, regional and local fora, events about multi-faceted and sustainable rural development". By doing so, HNRN supported and will support also in the future project ideas for rural development that are organized to help the countryside's social and economical advancement.

What else could show the initiative's success than the fact that 60 project ideas were sent to the Directorate of Network and Project Coordination even at the first time of opening in May. Besides examining whether it fits the formal requirements, the project idea is a subject to the evaluation of its content during the evaluating process that is judged according to a criteria system based on points. The judging of project ideas is done based on the evaluation of the HNRN's Presidium, their sum remaining under the appropriated cap – 25 million HUF per call for project ideas –, according to the points and the relevant codes of practice, but the final decision is always made by the leader of the Managing Authority (MA).

In May, 25 project ideas out of the 60 coming in were selected for support, but three winners decided not to realize their project idea, not claiming the awarded support. Therefore, 34 million HUF could have been used up by them.

"Bács Agrárház" Nonprofit Ltd. organized its professional workshop entitled „*Tantanya*” ("Edu-farm") where one could get acquainted with various processes, technologies at three farms. At the first occasion, participants visited the "Banya" homestead" of István Nagy who, at his eco-farm, conducts open-air milking cattle keeping based on turf farming. The participants of the program had a chance to familiarize themselves with milking cow keeping in a way close to nature, the process of bio-production and the making of bio-products related to that. The "Bekő" farm presented its modern milking house and its mobile milk shop: they sell the fresh milk at the markets of nearby settlements with the „Calf-mobile". Finally, participants paid a visit to the Kuján Farm at Kecskemét, where sour cherries, cherries, Hungarian species of apricots and grapes are grown with integrated technology. House-made products are being made from the fresh, luscious, Sun-ripened fruits of the Great Hungarian Plain. The most ripe, sweet fruits are put in the jams with only a minimal amount of sugar. One-hundred percent sour cherry juice is made of the most luscious, juicy sour cherries without sugar, preservatives or aromas.

In August 2012, the local government of Szarvas held its agricultural, cultural and gastronomical exhibition named "II. *Fishing and Fish-related Gastronomical Days of Szarvas*". At the first, professional-themed day, participants could focus on areas that are basically determining fish consumption after a European



outlook. They stated that marketing and processing is very important in how fish gets to the table of the consumers, and they also found the human-health effects of fish to be significant. Besides the permanent exhibitions, special presentations were held during the day. The second day of the programme series was about anglers, fishermen and fish gastronomy, and the third was the day of water and waterside sports.

Those who were interested could participate in HNRN-supported events not only in August but also in September. In the second, July period, a total of 18 project ideas came in, and 12 of these were supported by the HNRN. Because of four withdrawals, more than 13 million HUF were used in this round, the payment of which is under way.

We will not be without events even in November, because the 17 winners of the August round will realize their project ideas in this month, for which they will use 28 million HUF of support. We will no longer be accepting project ideas in 2012, but after January 2013, we will do so on six occasions.

Veronika Kaszás

AKADÉMIA a magyar vidékért

A mezőtúri Gál Ferenc Főiskola adott otthont 2012. október 16. és 18. között a Vidék Akadémia a vidék jövőjéért – stratégiai irányok a 2014-2020 közötti időszakra című rendezvénynek. A három napos találkozón széles körű egyeztetés indult a vidék helyzetéről és kilátásairól.

Több szem többet lát. A Vidékfejlesztési Minisztérium (VM), a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) és a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) által szervezett három napos találkozó nemcsak a vidékfejlesztők, mezőgazdászok rendezvénye volt, hanem területfejlesztők, helyi stratégiai tervezők és önkormányzati szakemberek is részt vettek a tanácskozáson, így átfogó képet kaphattak a résztvevők a magyar vidékről és jövőjéről.

A találkozó sikerét mutatja a számos előadó, neves szakember megjelenése és az élénk eszmecseréknek teret biztosító szakmai kerekasztal-beszélgetések, illetve a három nap alatt megjelent látogatók száma is.

A rendezvény fő témája a „Tervezés, módszertan, hálózatépítés a magyar vidéken” volt és átfogóan a vidékfejlesztés, a helyi gazdaságfejlesztés, a szociális-társadalmi kohézió, a fenntarthatóság és a közösségfejlesztés aktuális kérdéseire fókuszált.

A Vidék Akadémia résztvevőit *Herczeg Zsolt*, Mezőtúr város polgármestere köszöntötte, majd a rendezvényt *Fazekas Sándor* vidékfejlesztési miniszter nyitotta meg. A helyszínnel kapcsolatban így fogalmazott a szaktárca-vezető: „beszédesebb hely a Vidék Akadémia első rendezvényének otthont adó nagyhírű mezőtúri mezőgazdasági főiskola épülete. Nem a konferenciaközpontok kényelmével hívja az embert, hanem ugyanarra a küzdelemre szólítja, amit a vidéken élő családok, a gazdák nap nap után vívnak. Szeretne az országban vannak ilyen épületek, tangazdaságok, amelyek arra várnak, hogy újra megteljenek étellel, oktatókkal, diákokkal, gyakorlati és elméleti tudással.”

Búsi Lajos vidékfejlesztésért felelős helyettes államtitkár nyitó előadásában a 2014-20-as tervezési időszakra készülő vidékfejlesztési terv stratégiai irányairól számolt be. Visszatekintve így fogalmazott: „az elmúlt néhány évben a kultúrára legtöbbet a Vidékfejlesztési Minisztérium költött az ötezer főnél kisebb településeken. Magasan a legtöbbet.” A helyettes államtitkár hozzátette: nemcsak a LEADER programokon keresztül, hanem az úgynevezett Integrált Községi és Szolgáltató Terek (IKSZT-k) kialakításában



is sokat költöttek kultúrára. A céljuk – mint mondta – ezeknek a sikeres programoknak a folytatása a jövőben. *Csatári Bálint*, az MNVH elnöke a hálózatok vidékfejlesztésben betöltött szerepének fontosságát mutatta be előadásában, valamint kérdéseket tett fel annak érdekében, hogy meghatározza a legfőbb tervezési irányokat.

G. Fekete Éva, az MNVH Tanácsának tagja, tanszékvezető egyetemi docens a vidékfejlesztés innovatív módszereinek bemutatása során érdekes adatokat és összefüggéseket tárt fel a társadalmi jólét és a közösségek szerepe között.

Gelencsér Géza, a Magyar Vidék Szövetség elnöke a helyi fejlesztések módszertanában megjelenő új európai uniós irányt, az úgynevezett „közösségek által irányított helyi fejlesztéseket” mutatta be, és rávilágított az elmúlt tervezési időszakban előfordult legjellegzetesebb hibákra is.

A nyitó plenáris előadások után pódiumbeszélgetésekkel folytatódott a Vidék Akadémia első napja. Ezekben szociális problémákról, a társadalmi kohézióról és a közfoglalkoztatásról is szó esett. Több olyan településvezető is részt vett a beszélgetéseken, akik a nehéz társadalmi kihívásokra, mint a munkanélküliség vagy az elvándorlás, olyan innovatív megoldásokat vezettek be, amelyek hosszú távon is biztosítják a helyi lakosok helyi megélhetését, életminőségük javulását.

A rendezvényt *Latorcai Csaba* nemzetiségi és civil társadalmi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár előadása zárta. A szimpóziumon tartott záróbeszédében a civil szervezeteknek a vidékfejlesztésben betöltött fontos szerepét emelte ki. A helyettes államtitkár hangsúlyozta: a magyar civil szektor jelenleg is nélkülözhetetlen szerepet tölt be a közszolgáltatások ellátásában, a különböző lakossági csoportok esélyegyenlőségének és az életminőség elemeinek biztosításában, valamint a közéleti értékek fejlesztésében, így a Nemzeti Vidékstratégia egyik fő célcsoportját is alkotják.

Bősze Balázs,
kommunikáció-témavezető



ACADEMY for the Hungarian countryside

The Gál Ferenc High School of Mezőtúr was the venue of the event called “Rural Academy for the Future of the Countryside” – strategic directions between 16-18 October 2012. During the three-day-long meeting, an extensive consultation has been started about the situation and the future of the countryside.

More eyes can see more. The three-day-long meeting organised by the Ministry of Rural Development (MRD), the National Agricultural Advisory, Educational and Rural Development Institute (NAERDI) and the Hungarian National Rural Network (HNRN) was not just the event of rural developers or agriculturalist but area developers, local strategy planners and experts of local governments also took part in the conference, so they were able to get a comprehensive picture about the Hungarian countryside and its future.

The success of the meeting is shown by the presence of many speakers, renowned experts and the professional roundtable discussions giving floor to lively debates, as well as the number of visitors during the three days.

The main topic of the event was “Planning, methodology and network building in the Hungarian countryside” and focused comprehensively on the timely questions of rural development, local economical development, social cohesion of the society, sustainability and community development.

The participants of the Rural Academy were greeted by *Zsolt Herczeg*, the mayor of Mezőtúr, and after that, the event was opened by *Sándor Fazekas*, the Minister of Rural Development. The leader of the ministry told this about the venue: “The location giving place for the first event of the Rural Academy, the building of Mezőtúr’s famous agricultural high school, is a telling one. It does not invite people with the comfort of conference centres, but it also calls for the same struggle that families living in the countryside, farmers have to fight day by day. There are buildings like this around the country, educational farms that are waiting for being filled with life, teachers and students, practical and theoretical knowledge.”

In his opening presentation, *Lajos Búsi*, Deputy State Secretary for Rural Development gave an account of the strategic directions of the rural development plan for the 2014-2020 planning period. He said this in retrospective: “In the last few years, the Ministry of Rural Development has spent the most on culture at settlements with less



than 5000 inhabitants. By far the most.” The Deputy State Secretary added: They have spent a lot on culture not only by LEADER programmes, but also by the creation of the so-called Integrated Community and Service Spaces. Their goal – as he stated – is to continue these successful programmes in the future.

Bálint Csatári, the President of the HNRN, presented the role of networks in rural development, and asked questions to lay down the main planning directions.

Éva G. Fekete, member of the HNRN’s Council, senior lecturer unveiled interesting data and connections between social welfare and the roles of communities during the introduction to rural development’s innovative methods.

Géza Gelencsér, President of the Hungarian Rural Association presented the new EU direction in the methodology of local developments, the so-called “Community-Led Local Development”, and highlighted the most typical mistakes made during the last planning period.

After the opening plenary presentations, the first day of the Rural Academy continued with podium discussions. These concerned, inter alia, social problems, social cohesion and public works. Many mayors took part in the discussions who introduced innovative solutions to hard social problems such as unemployment or emigration that can provide the local livelihood of local residents, the improvement of their quality of life even in the long term.

The event was closed by the presentation of *Csaba Latorcai*, Deputy State Secretary for Minority and Non-governmental Relations. In his closing speech at the symposium, he emphasised the important role of non-governmental organisations in rural development. The Deputy State Secretary stressed: even now, the Hungarian civil sector fulfils an essential role in providing public services, equal opportunities and elements of life quality for various groups of people, as well as in improving the values of public life; therefore they are one of the main target groups of the National Rural Strategy.

Balázs Bószé,

Head of Department – Communications, NAERDI



AZ ÉV ÖTLETE

a VM árkádjai alatt

hetente jelentkező Vidék Mustra

Péntekenként a Vidékfejlesztési Minisztérium árkádjai alatt nyüzsgő piac fogadja az arra járókat, a termények és a különböző termékek közvetlenül a termelőtől kerülnek a vásárló kosarába. A fogadtatás a szaktárca és a szervező, a NAKVI keretein belül működő MNVH ÁT legoptimistább reményeinél is sikeresebbnek bizonyult.

Minden pénteken igazi tömeg hömpölyög a Vidékfejlesztési Minisztérium (VM) épületének árkádjai alatt: budapestiek és turisták is óriási számban kíváncsiak a szaktárca és a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézet (NAKVI) keretein belül működő Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat Állandó Titkársága (MNVH ÁT) által szervezett és megvalósított, többek által az „év ötletének” titulált Vidék Mustrára.

„A közvetlen értékesítés Európa-szerte gyakorlatilag különálló ágazat” – jelentette ki V. Németh Zsolt vidékfejlesztésért felelős államtitkár, aki maga nyitotta meg június 29-én a Vidék Mustrát. „A termelő és a vásárló közti közvetlen kapcsolat kialakítása reneszánszát éli kontinensünkön” – tette hozzá a rendezvény kezdeményezője. Az államtitkár továbbá elmondta, hogy Magyarországon nagy lehetőségei vannak az élelmiszerlánc rövidülésének, azaz hogy a termelő és fogyasztó közti „állomások” kvázi kiiktatódjának, és megvalósuljon a valódi közvetlen értékesítés. Mindezek figyelembe vételével született meg a Vidék Mustra ötlete, amelynek a helyszíne első perctől fogva nem volt kétséges, hiszen a VM árkádjai alatt létrehozott árusítóhely ötlete is gyakorlatilag egyfajta jelkép. További, ki nem mondott cél volt az, hogy egy kicsit a budapestiek is megismerhessék vagy legalább is bepillantást nyerjenek a vidéki életbe.

A rendezvényt sok munka előzte meg, például a jogalkotás terén. Megszületett a kistermelői rendelet, amely a helyi termékek a közétkeztetésben való megjelenését és a helyi piacok szabályozását tekintve lényeges egyszerűsítéseket tartalmaz a korábbi jogszabályokhoz képest (például a termelőknek ilyen értékesítés esetén csak bejelentési kötelezettségük van).

„Maga Miniszter úr is szorgalmazta, hogy jelenjenek meg a termelők” – mondta el V. Németh Zsolt, hozzátéve, hogy a rendezvény megvalósításáért elsősorban kollégáit és az MNVH ÁT munkatársait illeti köszönet. Fontos volt, hogy a VM, mint a Vidékfejlesztési Minisztérium rövidítése benne legyen a rendezvény nevében, s végül a Mustra teljes nevének rövidítése megfelelt ennek a kívánalomnak is.

Sorok állnak a zöldség- és gyümölcspultnál, de a különlegességekért is: a szürkemaráhból készült szalámikra, a különféle kecskesajt-termékekre, mézekre és a házi főzésű sörökre is nagy a kereslet.

„Rendkívül örülök a kezdeményezésnek” – nyilatkozta Bauer Erzsébet, belvárosi lakos. „Nem csak arról van szó, hogy szinte 'házhöz jön a piac', hanem arról is, hogy a pénzemért valódi



minőségi árut kapok, ami nem utolsósorban egészségesebb is, mint egy szuper- vagy hipermarketben vett termék” – mondta el.

S a siker nem csak a vásárlók részéről egyértelmű. „Nagyon boldogok vagyunk, hogy lehetőségünk nyílt itt, a fővárosban is megmutatni és értékesíteni termékeinket” – tolmácsolta sokak véleményét Márton Attila dunabogdányi méhészt. „Nem elsősorban a közvetlen anyagi haszon miatt érdemes itt lenni. Az, hogy népszerűsíthetjük termékeinket és pro-

pagálhatjuk a közvetlen értékesítést, sokkal nagyobb hasznot hoz hosszabb távon anyagilag is, és egyfajta presztízs is itt lenni a Minisztérium árkádjai alatt, szemben a Parlamenttel” – tette hozzá.

„Imádom Budapestet, sokszor járok ide, s úgy gondolom, elég jól ismerem a magyar fővárost” – nyilatkozta a lisszaboni Tiago Estevao. „Amikor először fedeztem föl magamnak a Vidék Mustrát, azonnal beleszerettem. Fantasztikusan finom dolgokat vásároltam, amikkel majd az otthoniakat is megismertetem, és mindenképpen bátorítom őket, hogy Budapesten járva keressék föl a rendezvényt” – mondta el a portugál turista.

A sikeren felbuzdulva a szervezők december végéig meghosszabbították a június végétől az eredeti elképzelések szerint szeptemberig tartó rendezvényt. Adventben kézművesekkel kiegészülve folytatódik a rendezvény.

Csuták Máté



THE IDEA of the year: Farmers' Market every week under the MRD's archway

A busy market welcomes everyone under the Ministry of Rural Development's archway every Friday, where many produce and various products are getting directly from the farmers to the buyers' baskets. Its reception surpassed even the most optimistic hopes of the Ministry and the organiser, the HNRN PS working in the framework of NAERDI.

A real crowd flows under the Ministry of Rural Development's (MRD) archway every Friday: a great deal of Budapest's residents and tourists were curious about "Vidék Mostra" ("Farmers' Market") entitled as the "idea of the year" by many, organised and realised by the Ministry and the Hungarian National Rural Network's Permanent Secretariat (HNRN PS) working in the framework of the National Agricultural Advisory, Educational and Rural Development Institute (NAERDI).

„Direct selling is practically an autonomous sector in Europe” – stated Zsolt V. Németh, Secretary of State for Rural Development, who opened the Farmers' Market himself at June 29th. „The establishment of direct contact between producer and buyer has a renaissance on the continent” – added the initiator of the event. Furthermore, the State Secretary told that in Hungary, shortening the food supply change has great opportunities, namely to eliminate “stations” between producers and consumers and to realise direct selling. The idea of the Farmers' Market was conceived taking all of this into regard, the place of which was undoubted from the first minute, since even the idea of the market under the MRD's archway is practically a kind of a symbol in itself. Another inexplicit goal was to let the residents of Budapest to get to know or at least to have a glimpse at rural life.

The event was preceded by a lot of work in e.g. the field of legislation. The regulation for small-scale farmers was born that contains substantial simplifications regarding the appearance of local produce at mass catering and the rules on local markets compared to the old legislation (e.g. producers only have an obligation to notice in the case of such selling).

„The Minister himself promoted that farmers should be present” – said Zsolt V. Németh, adding that acknowledgements should be contributed to his colleagues and the staff of the HNRN PS. It was important that “VM” as the Hungarian abbreviation of the MRD (“Vidékfejlesztési Minisztérium”) should be contained in the name of the event, so eventually the abbreviation of the market's full name (“Vidék Mostra”) fulfilled this requirement too.

There are queues for vegetables and fruits, but also for specialties: demand is high for salamis made of Hungarian Grey Cattle, various goat cheeses, honey and home-brewed beers.

„I am extremely glad of this initiative” – stated Erzsébet Bauer who lives in the inner city. „The thing is not only that the market almost



‘comes to home’ but also that I get quality product for my money that – not to say at least – is healthier than one bought at a super- or hypermarket” – she said.

And the success is unambiguous not only from buyers. „We are very happy that we have a chance to show and sell our products here in the capital” – conveyed Attila Márton, a beekeeper from Dunabogdány the opinion of many. „It is worth being here not because of the direct financial profit. The fact that we can popularise our products and propagate direct selling makes bigger benefits on the long run even financially, and it is a kind of a prestige to be here under the archway of the Ministry, opposite to the Parliament” – he added.

„I love Budapest, I come here often and I think that I know the Hungarian capital quite well” – stated Tiago Esteveo from Lisbon. „When I first discovered the Farmers' Market for myself, I instantly fell in love with it. I have bought fantastically tasty things with which I will make people at home familiar and by all means, I will encourage them to visit the event if they come to Budapest” – said the Portuguese tourist.

Roused by the success, the organisers extended the event – that would have been held from the end of June to September – to the end of December. During Advent, the programme will continue complemented with craftsmen.

Máté Csuták

EURÓPAI elismerés két falunak településük megújításáért

A kormány is elismerést adott át a kimagasló és példaszerű fejlesztésekért Európai Falumegújítási Díjat idén elnyerő Kunsziget és Újszilvás polgármestereinek. A pályázat lebonyolításához ez évben először a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat is csatlakozott régióként egy-egy millió forintos összeggel.

Az 1990-ben alapított Európai Falumegújítási Díj célja azoknak a települési közösségeknek a felkutatása és díjazása, amelyek kimagasló és példaszerű színvonalon végzik fejlesztéseiket. A két település azt követően pályázott az európai díjakra, hogy elnyerték a jogot a Belügyminisztérium és a Vidékfejlesztési Minisztérium által közösen meghirdetett 2012-es Magyarországi Falumegújítási Díj pályázaton Magyarország képviselőjére. A díjat idén szeptemberben vehette át Kunsziget, és mivel Újszilvás a hazai mezőnyben alig maradt le tőle, a központi bírálóbizottság döntése szerint szintén képviselhette hazánkat az európai mezőnyben.

A Győr-Moson-Sopron megyei, 1260 lakosú

Kunsziget „a falumegújítás egyes területein elért különleges teljesítményekért” európai címet nyerte el. A miniszteri elismerést Lendvai Ivánné polgármester vette át. Az ünnepségen levetítették azt a filmet, amely a községben az utóbbi két évben végrehajtott felújításokat ismerteti. Egyebek mellett egy templomot, a plébániát, a hidat, a kultúrházat és a piacteret is felújították, főként európai uniós pályázatok révén.

A Pest megyei, 2800 lakosú Újszilvás ököfalú „a kiemelkedő minőségű, fenntartható komplex falufejlesztésért” érdemelte ki az európai díjat; a Belügyminisztérium elismerését az ünnepségen Petrányi Csaba polgármester vette át. A községet bemutató filmben kiemelték, a településfejlesztési célként megfogalmazott energiafüggetlenség elérésére jelentős lépést tettek a vízerőmű megújításával, illetve a tavaly átadott naperőmű kiépítésével. Ezeknek a fejlesztéseknek az eredményeként a község hő- és villamosenergia-igényének csaknem egészét a megújuló energiaforrások biztosítják.



Ezt megelőzően a nemzetközi díjkiosztó ünnepségen részt vehettek azok közül néhányan, akik a hazai Falumegújítási díj pályázat szervezői, a központi és a regionális zsűri tagjai voltak. Számukra alkalom nyílt arra, hogy betekinthesse a nemzetközi mezőny legkiemelkedőbb közösségeinek dokumentumaiba, megismerkedhessenek azokkal a személyekkel, akik a falvak fejlesztésében részt vesznek. Emellett találkozhat az 1988-ban alapított, bécsi székhelyű Európai Vidékfejlesztési és Falumegújítási Munkaközösség (Europäische ARGE Landentwicklung und Dorferneuerung) vezetőivel, azokkal a politikusokkal, akik a mozgalom hátterében állnak és támogatják azt.

Alkalmuk nyílt arra, hogy a 2010-ben európai győztes Langenegg település közösségével, sajátos adottságaival a helyszínen ismerkedhessenek meg.

A bemutatkozás lehetősége és az ismerkedés az európai mezőny résztvevőivel a két hazai delegált település képviselői számára különösen nagy élményt jelentett. „A település lakossága, vezetése részére a legnagyobb elismerés, hogy részt vehetett eme nemes megmérettetésen” – nyilatkozott Lendvai Ivánné, Kunsziget polgármestere. „Gyönyörű környezet, sátorváros, a baráti fogadtatás, a „keresztanya”, aki kísér bennünket ottlétünk során, a 29 ország, Európa legjobbjai, akiktől barátként váltunk el, akikkel együtt ünnepeltünk” – ecsetelte élményeit a Győr-Moson-Sopron megyei község vezetője. A két település a díjátadón arra is lehetőséget kapott, hogy a nemzetközi közönség előtt bemutatkozzon. „Örömmel láttuk, hogy a helyi, környékbeli lakosok és a rendezvény résztvevői mind elismerően bólintottak településünk prezentációja előtt, helyi termékeinket, többek közt az újszilvási szalámit, pékárut, mézet és ágyaspálinkát többször is megkóstolták” – számolt be róla Petrányi Csaba, Újszilvás polgármestere.

A hazai díjátadó ünnepségen Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter a településfejlesztés lehetőségeiről szólva kiemelte a településvezető és a közösség szerepét, hozzátéve: reméli, hogy Kunsziget és Újszilvás példái inspirálni fogják a többi magyarországi települést is.

A pályázat lebonyolításához idén először a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat is csatlakozott régióként egy-egy millió forintos összeggel, amelyet az elkészült, megfelelő színvonalú tanulmányok megvásárlására lehetett fordítani.

MTI

Ónodi Gábor
elnökségi tag, MNVH



EUROPEAN award for two villages to honour their renewal

The government has given awards to the mayors of Kunsziget and Újszilvás that had received the European Village Renewal Prize for their outstanding and exemplary development projects. This year, the Hungarian National Rural Network also supported the applications with one million Hungarian Forints per region.

The goal of the European Village Renewal Prize – set up in 1990 – is to find and honour village communities that realise their developments at an outstanding and exemplary standard. The two villages applied for the award after they had won the right at the call for the Hungarian Village Renewal Prize 2012 – of the Ministries of Interior and Rural Development – to represent Hungary. In September, Kunsziget received the prize and because Újszilvás lost only by a small margin in the Hungarian competition, it was also able to represent Hungary this year thanks to the central judging panel's decision.

Kunsziget, a village in Győr-Moson-Sopron county with 1260 residents won the "for special performances achieved in certain fields of village renewal" European award. The ministerial honour was received by mayor Ivánné Lendvai. At the celebration, the film about the renovations in the city during the last two years was shown. For example, the temple, the parish, the bridge, the culture house and the marketplace was renewed thanks to mostly EU funds.

The eco-village of Újszilvás in Pest county (with a population of 2800) deserved the European award for "sustainable complex village development with outstanding quality"; the Ministry of Interior's award was accepted by mayor Csaba Petrányi. In the film introducing the village, it was emphasised that they have taken an important step to achieve energy independency by renovating the hydroelectric dam and by the solar power plant finished last



year. As a result of these improvements, almost all of the village's energy needs are supplied by renewing energy sources.

Previously, some of the organisers as well as members of the central and regional judging panel of the Hungarian village renewal prize were able to participate in the international award ceremony. For them, it was a chance to take a glimpse at the documents of the international competition's most excellent villages and get to know those who are participating in the development of villages. Besides, they could have met with the leaders of the Vienna-based European Rural Development and Village Renewal Working Group (Europäische ARGE Landentwicklung und Dorferneuerung) founded

in 1988 as well as the politicians who are in the background of the movement and supporting it. They also had the opportunity to familiarise themselves with the winner of 2010, Langenegg and its unique circumstances on site.

The chance of introducing themselves and getting to know the participants meant an especially great experience for the representatives of both delegated villages. "It is the biggest honour for the residents and leaders of the village that it could have competed in this noble competition" – stated Ivánné Lendvai, the mayor of Kunsziget. "Beautiful environment, tent city, friendly welcome, the "godmother" who have escorted us the whole time, the 29 countries, Europe's best from whom we have parted as friends, with whom we have celebrated together" – described the leader of the village in Győr-Moson-Sopron county. At the award ceremony, the two settlements had a chance to introduce themselves before the international audience too. "We have gladly seen that local and nearby residents as well as the event's participants all appreciated the presentation of our village, our local products, they have for example tasted the salami, bakery, honey and „pálinka" (traditional fruit brandy) on fruit bed several times" – said Csaba Petrányi, the leader of Újszilvás.

At the Hungarian award ceremony, Sándor Fazekas, the Minister of Rural Development was emphasising the role of the mayor and the community when he was speaking about the possibilities of village development, adding: he hopes that the examples of Kunsziget and Újszilvás will inspire the other Hungarian settlements too.

This year, the Hungarian National Rural Network joined the programme at the first time with one million Forints per region that was available to buy the studies with appropriate quality.

MTI

Gábor Ónodi

Member of the Presidium, HNRN



– nemzetközi együttműködés az eredményes LEADER érdekében

Vajon az európai uniós tagállamok hogyan birkóztak meg a vidékfejlesztés útvesztőivel és hogyan állították a helyi közösségeket a LEADER program segítségével a vidéken élők életminőség-javításának szolgálatába? Hogyan adott a vidéki térségek számos problémájára a LEADER, mint módszertan választ?

A Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat (MNVH) LEADER szakosztályi projektje útkeresés. Megoldások, válaszok keresése, átvehető, jó gyakorlatok vizsgálata egy eredményesebb hazai implementációért. A TRANSLEADER projekt átfogó céljával a felkészülés segítségét tűzte ki a 2014-2020-as időszakra, az érintett szereplők felkészültségének gyarapítását a témában elérhető ismeretanyagok és a közös tanulás fórumainak megteremtése által. A célunk, hogy négy ország-tanulmánnyal, majd egy összehasonlító tanulmánnyal nemzetközi kitekintést nyújtsunk a LEADER végrehajtásának teljes folyamatáról.

A vizsgálatba bevont országok körének meghatározásánál több szempontot vettünk figyelembe, igyekeztünk a LEADER megközelítés megvalósításának minél sokszínűbb, több évtizedes gyakorlataival bíró tagállamokat kiválasztani. Végső választásunk az Európai Unióban kiemelkedő mintaként szolgáló finn és ír gyakorlatokra esett. A két „legjobb” mellett Ausztriát és a bürokráciájában hazánkhoz legközelebb álló Spanyolországot jelöltük meg úticélként. A projekt megvalósításához négy szakértőt kértünk fel: Magócs Krisztina vezető tervezőt, Nemes Gusztávot, a MTA kutató-oktatóját, Szabados Zsuzsannát, az Éltető Balaton Felvidékért, valamint Hutvágnerné Kasper Juditot, a Bakonyért LEADER Helyi Akciócsoportok (HACS-ok) munkaszervezet vezetőit.

Az elvárt eredmények elérése érdekében 2012 májusában Budapesten szélesebb körben, így többek között a Vidékfejlesztési Minisztériummal (VM), a Nemzeti Agrárszaktanácsadási, Képzési és Vidékfejlesztési Intézzel (NAKVI), valamint a HACS-okkal pontosítottuk az egyes országok vizsgálatának, a készülő tanulmányoknak tartalmi elemeit.

A beszélgetésnek köszönhetően minden ország-tanulmány egy-egy szerkezetben, részletesen mutatja be az érintett tagállam történetét, gazdasági, társadalmi fejlődését, a LEADER programban való eddigi részvételét, a HACS-ok kialakulását, működését, feladatait. A szervezeti keretek áttekintését, a finanszírozás rendszerének ismertetését, a projektgenerálástól a fenntartási időszak tartó teljes döntéshozatali, végrehajtási és monitoring struktú-



rát is kibontottuk. A tanulmányok kiemelt jelentőséget fordítanak a többszintű kormányzás, autonómia, valamint az együttműködések kérdésköreire. Szakértőink az együttműködések tanulmányozásakor a térségen belüli hálózatok, valamint a térségek közt és nemzetközi szinten kialakuló együttműködések természetét, fontosságát elemezték a vidék fejlődése szempontjából. Természetesen nem maradhatott el a nemzeti vidéki hálózatok, érdekvédelmi szereplők, egy-egy mintaprojektjének bemutatása sem.

Az egyes vizsgált országok tapasztalatait műhelyeken, minél szélesebb körben szerettük volna megosztani, valamint a résztvevőkkel egy javaslatot megfogalmazni a 2014-2020-as időszak közösségei által irányított helyi fejlesztések megvalósításának integrált, a LEADER megközelítés kulcsszempontjait és a hazai kereteket figyelembe vevő rendszerére. 2012 novemberében Alsópáhokon, Újszentmargitán és Inárcson a települési Integrált Községi és Szolgáltató Terek adtak otthont ennek a területi műhelysorozatunknak. A rendezvényeken irányított beszélgetésekkel, előadásokkal részben a nemzetközi tapasztalatok megosztása, részben a LEADER-ben, illetve a közösség által irányított helyi fejlesztésekben várhatóan érintett hazai szervezetek tapasztalatainak feltárása és integrálása történt meg.

Többkörös egyeztetés során szakértőink 2013. január végéig a VM, a NAKVI, az MNVH, valamint a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal bevonásával készítik el a LEADER 2014-20-as hazai megvalósítására vonatkozó javaslatokat egy tanulmány formájában. Bízunk benne, hogy a készülő tanulmány döntéshozóink számára mind a következő vidékfejlesztési program készítésénél, mind a program sikeres megvalósításáért felelős végrehajtási rendszerek kialakításánál a legjobb út megválasztásában nyújtanak segítséget.

A projekt eredményei, tanulmányai rendszerezett formában a www.transleader.webnode.hu oldalon olvashatóak.

Páliné Keller Csilla
társelnök, MNVH LEADER szakosztály



– international cooperation for the effective LEADER approach

How did the European Union's member states cope with the maze of rural development and how did they "enlist" local communities to serve the improvement of rural life quality with the help of the LEADER programme? How did LEADER – as a methodology – give answers to the numerous problems of rural areas?

The project of the Hungarian National Rural Network's (HNRN) LEADER section is a pathfinder one. Searching for solutions, answers, and the examination of good practices for the more effective Hungarian implementation.

The TRANSLEADER project aimed to help preparation as its comprehensive goal for the period of 2014-2020, to augment the preparedness of related actors by establishing the fora of attainable knowledge material and common learning. Our goal is to provide an international panorama with four country studies and a comparing study about the whole process of LEADER's implementation.

We have taken many factors into regard when we have set the group of countries involved. We have tried to choose member states with the most multi-faceted, decades-long experiences of LEADER approach's implementation. Our final choices were the Finnish and Irish practices that serve as outstanding samples in the EU.

Beside the two "best" ones, we designated Spain that stands the closest to our country with its past and bureaucracy and neighbouring Austria as destinations. We have called upon four experts for the implementation of the project: leading planner Krisztina Magócs, Gusztáv Nemes, researcher and lecturer of the Hungarian Academy of Sciences, as well as Zsuzsanna Szabados, and Judit Hutvágner Kasper, leaders of the work organisations of "For the Nurturing Balaton Uplands" and "For the Bakony" LEADER Local Action Groups (LAGs), respectively.

For the sake of achieving the desired results, we have specified the contents of the studies being made, the examination of each country in a broader circle, with the Ministry of Rural Development (MRD), the National Agricultural Advisory, Educational and Rural Development Institute (NAERDI), and LAGs in May 2012 in Budapest.

Thanks to the discussions, every country study shows the history, the economical and social development, the participation in LEADER programme so far, the creation, functioning, tasks of LAGs of each member state concerned in a standardised structure, in detail. We have also unfolded the review of the organisational framework, outlining the system of financing, and



the whole decision-making, executive and monitoring structure from project generation to the sustaining period. The studies attribute emphasised importance to the issues of multi-level governing, autonomy as well as instances of cooperation. Our experts analysed the nature, importance of intra-regional networks as well as cooperation among regions and on an international level from the perspective of the countryside's development when they have studied the examples of cooperation. Of course, the introduction to national rural networks, advocacy actors and a pilot project from each country was not lacked too. We wanted to disseminate the experiences of each examined country at workshops in the broadest circle possible as well as to formulate a proposal with the participants for the integrated system of the 2014-2020 period of Community Led Local Development's (CLLD) implementation that takes the key aspects of LEADER

approach and the Hungarian framework into regard. In November 2012, the Integrated Community and Service Spaces of Alsópáhok, Újszentmargita and Inárcs provided the venues for this regional workshop series of ours. During the events, partly the sharing of international experiences, partly the uncovering and integration of those Hungarian organisations that are expected to be concerned with LEADER or CLLD were done with directed discussions, presentations.

During many rounds of discussions, our experts will make proposals about LEADER's Hungarian implementation in 2014-2020 in the form of a study by the end of January 2013 with the inclusion of MRD, NAERDI, HNRN as well as the Agricultural and Rural Development Agency. We hope that the study in the making will help our decision-makers choosing the best path both in creating the next rural development programme and in forming the executive systems responsible for the programme's successful implementation.

The results, studies of the project can be read at www.transleader.webnode.hu.

Csilla Páliné Keller
Co-president, HNRN LEADER section

Közös cél az állattenyésztés előremozdítása

Először kötött társadalmi szervezettel együttműködési megállapodást a NAKVI. A Magyar Állattenyésztők Szövetségével (MÁSZ) aláírt megállapodásnak az adja az alapját, hogy a kormány programjában, illetve a Nemzeti Vidékstratégiában is kiemelt szerepet kap az állattenyésztés.

Nem csupán felesleges papírok azok az együttműködési megállapodások, amelyeket az elmúlt időszakban a NAKVI köt stratégiai partnereivel. Tartalommal töltik meg a közös munkát, és a magyar vidék különböző területeit szolgálják. Az állattenyésztés nincs a legegyszerűbb helyzetben manapság, ezért minden eszközt fel kell használni, hogy bármi módon segíteni tudjunk az ágazaton – mondta az aláírás előtt Mezőszentgyörgyi Dávid, a NAKVI főigazgatója. Az Intézet számos területen kapcsolódik az állattenyésztéshez – tette hozzá a főigazgató –, alapvető feladata az állattenyésztési területek felügyelete a szakiskolákban, az oktatás minőségbiztosítása, de a felnőttképzésben is részt vesz az Intézet. Ugyanakkor az országos szaktanácsadási rendszer működtetése is a feladatunk, amelyen keresztül képzéseket is indítunk.

Fekete Balázs, a MÁSZ elnöke kijelentette: az összefogás célja a szakmai pozíciók erősítésén túl a kommunikációs együttműködés is. A gazdáknak nagy szüksége van a termelési, tenyésztési döntéseiknél naprakész és szakszerű információkra. A NAKVI és a MÁSZ között megkötött együttműködési megállapodás céljai között szerepel a tenyésztők rendszeres tájékoztatása a kormány, illetve az Európai Bizottság agrár-, és vidékfejlesztési intézkedéseiről, támogatási lehetőségekről, valamint az Intézet anyagi támogatást nyújt a szövetségnek a nemzetközi szakmai integrációban történő részvételhez.

Az együttműködés keretében a MÁSZ és a NAKVI az alábbi feladatokat vállalja:

- Felek összehangolják az állattenyésztési szaktanácsadással, képzéssel és egyéb, szakmai ismeretek bővítését szolgáló tevékenységgel kapcsolatos munkájukat.
- A NAKVI számára rendszeres megjelenési lehetőség biztosítása a Magyar Állattenyésztők Lapjában és honlapján.
- A NAKVI által szervezett rendezvényekhez, képzésekhez a tenyésztés-szervezéssel kapcsolatban szakmai háttéranyagok, illetve előadók biztosítása.
- Az együttműködés hozzájárul a magyar állattenyésztők szakismereteinek bővítéséhez.
- A NAKVI elősegíti, hogy a magyar állattenyésztők nemzetközi képviselete megvalósuljon az Európai Állattenyésztők Szövetsége keretei között.
- A Szövetség lapjában a NAKVI a hírek rovathoz rendszeresen biztosít szakmai anyagokat, cikkeket.

NAKVI, MÁSZ

Common goal: promotion of animal breeding

It is the first time that NAERDI has signed a cooperation agreement with an NGO. The agreement signed by the Hungarian Animal Breeders Association (HABA) is based on the significant role that animal breeding plays in the government's programme and in the National Rural Strategy.

The cooperation agreements signed by NAERDI and with its strategic partners are not superfluous, by imbuing the common work with substantive content; they support the different parts of the Hungarian countryside. Nowadays animal breeding is not in a simplest situation, therefore we have to use all accessible means to support the sector – said Dávid Mezőszentgyörgyi, Director-General of NAERDI before signing the agreement. The Institution is linked to animal breeding in various fields – added the General-Director –, its essential task is to monitor, control the animal breeding subjects at vocational schools, the quality assurance of education. At the same time the Institution takes part at the adult education. However it is our task to operate the nationwide farm advisory system, and via this system we establish training programmes, too.

Balázs Fekete, the President of HABA has emphasised the following: beyond the strengthening of the professional positions, the aim is the cooperation on the field of communication. The farmers need up-to-date professional information to be able to decide on production and breeding issues.

One aim of the cooperation agreement signed by NAERDI and HABA is the regular information service for the breeders about the decisions of the Hungarian government is of the European Union about agricultural and rural development measures and possible supports, and the Institute provides financial support for the Association to be able to participate in international professional integration.

Objectives of the co-operation of HABA and NAERDI:

- Both parties coordinate their activities in the field of advisory service, training and knowledge transfer concerning animal breeding.
- The Hungarian Animal Breeders Magazine and the homepage of HABA provide regular communication area for NAERDI.
- HABA provides professional background materials and speakers concerning breeding-management for the events and trainings organised by NAERDI.
- The cooperation contributes to the expansion of the professional knowledge of animal breeders.
- NAERDI promotes the international representation of Hungarian animal breeders in the network of the European Association of Animal Breeders.
- NAERDI provides professional materials and articles for the news section of the magazine of the HABA

NAERDI, HABA



ÜNNEPI RECEPT

A karácsony ma is a legmeghittebb ünnep. Az ünnepi népszokások sorát Luca napja nyitja, december 13-án. Ilyenkor a téli hosszú éjszakákkal, vagyis a sötéttséggel Szent Luca átalakult boszorkánnyá. A boszorkányok elriasztására a kulcslyukba fokhagymát dugtak, az ajtóra fokhagymával keresztet rajzoltak vagy a seprűt keresztbe rakták.

Az étel az ünnepek központi eleme lett. Szokás szerint karácsonykor általában halból, illetve pulykából készült ételt tálalunk fel. 1975-ből talált recept alapján készítettünk el egy halból készült ételt, amely talán a mai időben nem annyira ismert, megszokott.

Töltött hal 6 személy részére:

A legfinomabb csukából, de folyami pontyból is elkészíthető. Kb. 2-2 ½ kg halat veszünk. A megtisztított, jól megmosott, kibelezett halat kívül-belül megsózzuk, és legalább 1 órára keresztül a sóban állni hagyjuk. Közben elkészítjük a következő töltelék: 20 dkg diót durvára darálunk és megtörünk, sós tejben egy zsemlet megáztatunk, kinyomkodunk és villával összetörjük. Két egész tojást felverünk, összekeverjük a dióval és a zsemelével, amelyhez majoránát, kevés sót és tört borsot teszünk. Megtöltjük vele a halat és fogpiszkálással összetűzzük. Tepsibe téve 5 dkg vaját eldarabolunk, a tetejére szórjuk, és szép pirosra megsütjük.

Az elkészült halunkhoz sütőtökös krumlipürét is tálalhatunk.

A sütőtökös krumlipüréhez 4 közepes krumplit meghámozunk, nagyobb kockára vágunk, sós vízben puhára főzünk. 25 dkg sütőtököt megsütünk vagy megpárolunk. A krumplit és a sütőtök húsát összetörjük, hozzáadunk 5 dkg vaját, 2 evőkanál tejfölt, egy kis szerecsendiót, majd végül megsózzuk.

Munkácsi Nikolett

HOLIDAY RECIPE

Christmas is the most intimate holiday even today. The Day of Saint Lucia/Lucy opens the row of Christmas traditions at the 13th of December. Then, Saint Lucy transformed into a witch by the long nights, so by the darkness. People plugged garlic into the keyholes, drew crosses with garlic on the door or put the broom across.

Food became a central element of the holidays. According to the customs, we serve a fish or turkey dish at Christmas. We will make a dish made of fish based on a recipe found in 1975 that are today perhaps not so known, familiar.

Filled fish for 6 people:

It is the most delicious if it is made of pike, but river carp is also suitable. We take approx. 2-2 ½ kg of fish. We salt the cleaned, well-washed, gutted fish, and we leave it in the salt for an hour. Meanwhile, we make the following filling: we roughly grind and crush 20 dkg of walnuts, soak a bun in salty milk, pressure it and smash it with a fork. We whip two whole eggs, mix it with the walnut and the bun, and add marjoram, a bit of salt and cracked black pepper. We fill the fish with it, and we pin it together with toothpicks. Putting it in the pan, we chop 5 dkg butter, scatter it on its top, and we fry it to be nicely red.

We can even serve minced potato with pumpkin to our fish.

For the minced potato with pumpkin, we peel 4 medium-sized potatoes; we dice them to bigger pieces and cook them in salty water. We roast or stew 25 dkg of pumpkins. We smash the potatoes and the pulp of the pumpkin; add 5 dkg of butter, 2 spoons of sour cream, a little nutmeg, and finally, we salt it.

Nikolett Munkácsi

